

සීමාසහිත කුරුණෑගල වැවිලි සමාගම - 2016

සීමාසහිත කුරුණෑගල වැවිලි සමාගමේ 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය හා වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව ප්‍රකාරව මා විසින් පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි අදහස් කරන සමාලෝචිත වර්ෂයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් වූ මාගේ නිරීක්ෂණ මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූල වන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට අදාළවන විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් තක්සේරු කිරීම ද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නා වූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීම ද විගණනයට ඇතුළත් වේ.

මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 සමාගම පිහිටුවීම හා සමාගමේ අයිතිය

සීමාසහිත කුරුණෑගල වැවිලි සමාගම, 1987 අංක 23 දරන රාජ්‍ය සංස්ථා හෝ ආණ්ඩුවට අයත් ව්‍යාපාර ආයතන පොදු සමාගම් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ පනත අනුව, 1982 අංක 17 දරන සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථාගත කරන ලද සීමිත වගකීම් සහිත සමාගමක් වන අතර 2007 අංක 07 දරන පනත යටතේ යළි ලියාපදිංචිකර තිබුණි. මෙය සම්පූර්ණයෙන්ම රජය සතු සමාගමක් වන අතර සමාගමේ තනි කොටස් හිමිකරු වන්නේ භාණ්ඩාගාර ලේකම්වරයාය.

1.5 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 2.3 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 තත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.3 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් 2016 දෙසැම්බර් 31 දිනට සීමාසහිත කුරුණෑගල වැව්ලි සමාගමේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

2.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16

ජංගම නොවන වත්කම් සඳහා එලදායි ජීවිත කාලය වාර්ෂිකව සමාලෝචනය නොකිරීම හේතුවෙන් පිරිවැය රු.30,239,420 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම් සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර ඇතත් තවදුරටත් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් පැවතුණි. ඒ අනුව වූ ඇස්තමේන්තුගත දෝෂය ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 08 ප්‍රකාරව ප්‍රතිශෝධනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 19

සමාගම විසින් අනාගත පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ වගකීම් මත ඇති වන අවදානම අවම කර ගැනීම සඳහා සැලසුම්ගත වත්කම් පවත්වාගෙන ගොස් නොතිබුණි.

2.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව ලැබුණු රු.310,049 ක කල්බදු ආදායම සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායමක් ලෙස ගිණුම් ගතකර තිබුණි.

2.2.3 පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම්

සමාගම විසින් රජයේ විවිධ අරමුණු වෙනුවෙන් නිදහස් කළ හෙක්ටයාර 1750.88 වෙනුවෙන් 2016 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.138,979,605 ක මුදලක් කුරුණෑගල වැව්ලි සමාගමෙන් ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලයට අයවිය යුතු බව වැව්ලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය විසින් දැනුම් දී තිබුණද, කුරුණෑගල වැව්ලි සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය වෙත රු.19,051,007 ක ඉදිරියට කළ කල්බදු පොළී ගෙවීමක් පැවතුණි.

2.2.4 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

පහත සඳහන් ගිණුම් විෂයයන් ඉදිරියෙන් දක්වා ඇති සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් නොවීය.

විෂයය	වටිනාකම	ඉදිරිපත් නොකළ සාක්ෂි
-----	-----	-----
	රු.	
(අ) නිදහස්කළ හෙක්ටයාර් 550.88 ක ඉඩම්	16,214,000	ඉඩම් නිදහස්කිරීමේ ලේඛනය
(ආ) කල්බදු පදනම මත ලද ඉඩම් හෙක්ටයාර් 6722	189,137,238	ඉඩම්වලට අදාළ පිඹුරුපත් හා තහවුරු ලේඛන

2.3 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පොල් සංවර්ධන අධිකාරියේ නැවුම් පොල් වෙන්දේසි සඳහා වූ රීති අංක 21 අනුව පොල් පාර්සල් මිලදී ගන්නා ගැනුම්කරු විසින් ගෙවිය යුතු මුදල්, කැලැන්ඩර් දින 35 ක් ඇතුළත නිරවුල් කළ යුතු වුවත්, 2011 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ ගැනුම්කරුවන් 03 දෙනෙකු විසින් මිලදී ගෙන තිබූ ලැබූ පොල් තොග 51 කට අදාළව අයවිය යුතු රු.2,205,284 ක මුදලක් අයකර ගැනීමට සමාගම අපොහොසත් වී තිබුණි.

2.4 නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් නීති රීති හා රෙගුලාසි යනාදියට අනුකූල නොවීම් නිරීක්ෂණය විය.

නීති රීති හා රෙගුලාසිවලට යොමුව	අනුකූල නොවීම
-----	-----
(අ) 2009 මැයි 26 දිනැති අංක 39 දරන කළමනාකරණ සේවා චක්‍රලේඛය	සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සමාගමේ ප්‍රධාන විධායක නිලධාරිවරයාගේ සිට කණිෂ්ඨ මට්ටමේ කළමනාකරුවන් දක්වා නිලධාරීන් වෙත රු.3,626,657 ක මුදලක් සේවක දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණද, අදාළ දීමනාව ගෙවීම සඳහා වැටුප් හා සේවක සංඛ්‍යා කොමිෂන් සභාවේ නිර්දේශය හා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබා ගෙන නොතිබුණි.
(ආ) 1995 ජූලි 21 දිනැති අංක එස් ඒ අයි/ඒ/4/34 අංක දරන ජනාධිපති ලේකම් විසින් නිකුත් කරන ලද රජයේ ඉඩම් පැවරීම පිලිබඳ මාර්ගෝපදේශ ලිපියේ 8(අ) වගන්තිය	දිගුකාලීන බදු ගිවිසුම් යටතේ රජයේ ඉඩම් පැවරීමේදී, ප්‍රතිශෝධිත බදු මුදල් කලින් නියම කරන ලද බදු මුදලින් සියයට 150කට අඩු නොවන පරිදි වසර 5කට වරක් ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතු වුව ද, වාර්ෂික බදු කුලිය රු.871,110 ක් වූ දේපල 07 ක් එපරිදි කටයුතු කිරීමෙන් තොරව ආරම්භක බදු මුදලටම බදු පදනම මත ලබා දී තිබුණි.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු. 126,577,293 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.155,115,879 ක් වීම හේතුවෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.28,538,586 ක පිරිහීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ පොල් ආදායම රු.28,452,724 කින් අඩුවීම ඉහත පිරිහීම කෙරෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක මූල්‍ය ප්‍රතිඵල විග්‍රහ කිරීමේදී 2012 වර්ෂයේ රු.177,266,345 ක් වූ අතිරික්තය වාර්ෂිකව උච්ඡාවචනය වී තිබූ අතර 2016 වර්ෂයේදී එය රු.126,577,293 ක් වී තිබුණි. කෙසේ වුවද මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයට රජයට ගෙවූ බදු හා ජංගම නොවන වත්කම් සඳහා ක්ෂය නැවත ගැලපීමේදී 2012 වර්ෂයේදී රු.282,739,524 ක් වූ සමාගමේ දායකත්වය 2014 වර්ෂයේදී රු. 351,279,723 ක් දක්වා ක්‍රමයෙන් වැඩිවී තිබුණද නැවත සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.275,688,962 දක්වා අඩු වී තිබුණි.

3.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය

(අ) ඉකුත් වර්ෂයේ හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශන සැසඳීමේදී පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ අනාවරණය විය.

- (i) සමාලෝචිත වර්ෂයේ අලෙවි කරන ලද පොල් ගෙඩි ගණන පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව ගෙඩි 2,572,329 කින් වැඩි වී තිබුණද, සාමාන්‍ය විකුණුම් වටිනාකම සියයට 6.50 කින් අඩු වීම හේතුවෙන් මෙහෙයුම් ආදායම් 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සියයට 04 කින් අඩුවී තිබුණි.
- (ii) පාරිභෝජ්‍ය ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් වෙළඳපොළ වටිනාකම, පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු.24,436,263 කින් අඩු වීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ වෙනත් මෙහෙයුම් ආදායම් 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 21 කින් අඩුවී තිබුණි.
- (iii) 2015 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රබර් නිෂ්පාදනය කිලෝග්‍රෑම් 3,698කින් අඩු වී තිබුණද, නිෂ්පාදන පිරිවැය පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 23 කින් වැඩි වී තිබීම හේතුවෙන් සමාගමේ රබර් නිෂ්පාදනයෙන් ලද දායකත්වය තවදුරටත් අඩු වී තිබුණි. ඒ අනුව, රබර් නිෂ්පාදනයෙන් ලැබුණු දායකත්වය 2014 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.15,037,482 කින් හෙවත් සියයට 638 කින් අඩු වී තිබුණි.

(ආ) සමාගමේ 2014 වර්ෂයේදී සියයට 43 ක් ලෙස පැවති දළ ලාභ අනුපාතය 2015 හා 2016 වර්ෂවලදී පිළිවෙලින් සියයට 36 හා 32 දක්වා අඩු වී තිබුණි.

(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ජංගම වත්කම් තුළ කෙටිකාලීන ආයෝජන ලෙස රු.450,000,000 ක් දක්වා තිබූ අතර 2015 වර්ෂයේදී එය රු.415,000,000 ක් විය. තවද සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ජංගම හා ක්ෂණික අනුපාත පිළිවෙලින් 7 ක් හා 6.7 ක් විය. මේ අනුව සමාගම අතිරික්ත කාරක ප්‍රාග්ධනයක් පවත්වාගෙන යන බව නිරීක්ෂණය වූ අතර එය කෙටිකාලීනව ආයෝජනය කර ඇති බවත් ඒවා දිගුකාලීනව ඉහළ ප්‍රතිලාභ ලැබිය හැකි ආයෝජන මාර්ග වල ආයෝජනය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු වී නොතිබුණු බවත් නිරීක්ෂණය විය .

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 කාර්යසාධනය

ස්වභාවික, භෞතික හා මානව සම්පත් සමාජ වගකීමෙන් යුතුව උකහාගෙන වැවිලි හා අනෙකුත් කෘෂි ව්‍යවසායන් ඵලදායී ලෙසත්, තිරසාර ලෙසත්, කළමනාකරණය කරමින් ප්‍රතිලාභීන්ගේද, සමස්ත දේශයේද උන්නතිය සඳහා කටයුතු කිරීම සමාගමේ මෙහෙවර විය. ඉහත අරමුණු ඉටුකිරීම සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) සමාගම විසින් වැලි හා වැලි පස් විකිණීමේදී ප්‍රතිලාභීන්ගේ හා සමස්ත දේශයේ අභිවෘද්ධිය උදෙසා කටයුතුකර නොතිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(i) වතුයායන් 02 ක පැවති වැලි කියුබ් 1500 ක් හා මහයාය වතුයායේ පැවති වැලිපස් කියුබ් 4500 ක් ටෙන්ඩර් කිරීමේදී අදාළ ස්ථානවල පැවති වැලි හා වැලි පස් කියුබ් ප්‍රමාණය ගණනය කිරීම සඳහා අදාළ තාක්ෂණික නිලධාරියකුගේ සහාය ලබා ගෙන නොතිබූ අතර අදාළ වතුයායේ වතු අධිකාරීගේ ඇස්තමේන්තුවක් මත පදනම්ව සමාගමේ ටෙන්ඩර් කමිටුව විසින් ටෙන්ඩර් කැඳවා වැලි හා වැලිපස් විවිධ මිල පරාසයන් යටතේ අලෙවිකර තිබුණි.

(ii) දොඩන්ගස්ලන්ද වතුයාය මැදින් ගලායන කුඩා ඔයෙන් ගංගා වැලි ගොඩදැමීම සමාගමේ අවසරය නොමැතිව වෙනත් පාර්ශවයකට සිදුකළ නොහැකිව තිබියදී, දේශපාලන අධිකාරිය විසින් ඉදිරිපත් කර තිබූ ඉල්ලීමක් මත වැලි ගොඩදැමීමට සමාගම අවසර ලබා දී තිබූ අතර, වතු අධිකාරීගේ ඇස්තමේන්තුවට අනුව වැලි කියුබ් 2000 ක් සඳහා ප්‍රවාහන ගාස්තු ලෙස කියුබ් එකකට රු.800 ක් පමණක් අයකිරීමට සමාගම තීරණය කර තිබුණි.

(iii) මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය විසින් ලබාදී ඇති බලපත්‍රයට අනුව මාසයකට ගොඩදැමිය හැකි වැලි කියුබ් ප්‍රමාණය කියුබ් 25 කට සීමා කර තිබුණද, කුරුණෑගල වතුයායේ තිබූ වැලි කියුබ් 171 ක් 2017 වර්ෂයේ මාස 1 ½ ක් තුළදී ගොඩ දැමීමට සමාගම ඉඩ දී තිබුණි.

(ආ) දොඩන්ගස්ලන්ද වතුයායේ කෘෂි බෝග වල ඵලදාව සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(i) සමාගමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුව දින 30කට වරක් පොල් අස්වනු නෙලිය යුතු වුවත්, දොඩන්ගස්ලන්ද වතුයායේ දින 37 -60 අතර කාලය තුළ පොල් අස්වනු නෙලා තිබීම හේතුවෙන් වැටුණු පොල් ප්‍රතිශතය සියයට 24 ක අගයක් ගෙන තිබුණි.

(ii) හෙක්ටයාරයක තිබිය යුතු සම්මත පොල් ගස් ප්‍රමාණය ගස් 158 ක් වන නමුත් දොඩන්ගස්ලන්ද වතුයායේ පැවතිය යුතු ගස් ප්‍රමාණයට වඩා සියයට 17 ක් අඩුවෙන් පොල් ගස් වගා කර තිබූ අතර, සම්මත ප්‍රමාණය දක්වා ගස් සිටුවීමට කළමනාකාරිත්වය පියවර ගෙන නොතිබුණි.

(iii) පොල් කර්මාන්තයේ සම්මතයන්ට අනුව, ගසක වාර්ෂික සාමාන්‍ය ඵලදාව ගෙඩි 72 ක් විය යුතු වුවත් දොඩන්ගස්ලන්ද වතුයායේ මෙම ප්‍රමාණය 29 ත් -61 ත් දක්වා පරාසයක පැවතුණි.

- (iv) අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ තාක්ෂණික ප්‍රකාශ අනුව ගම්මිරිස් වැලක සාමාන්‍ය ඵලදාව වියළි ගම්මිරිස් කිලෝ ගැමී 1.5 ත් 2.0 ත් අතර ප්‍රමාණයක වේ. ඒ අනුව වතුයායේ පවතින වැල් ප්‍රමාණය අනුව ගම්මිරිස් කිලෝ 15107 ක ඵලදාවක් ලභාකර ගත යුතු වුවත්, වතුයාය විසින් ආසන්න වශයෙන් කිලෝ 2,685 ක ඵලදාවක් පමණක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ලබා ගෙන තිබුණි.

4.2 කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්

1992 අගෝස්තු 18 දින ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලයෙන් සමාගම වෙත පැවරුණු ඉඩම් හෙක්ටයාර් 6772 ත් 2016 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට වෙනත් අරමුණු වෙනුවෙන් විවිධ ආයතන වෙත නිදහස් කරන ලද ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 1750.88 ක් වූ අතර ඒ සඳහා අමාත්‍යාංශයේ හා භාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ලැබී නොතිබියදී වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයට ගෙවිය යුතු කල්බදු ගෙවීම් නතර කිරීමට සමාගම තීරණය කර තිබුණි.

4.3 මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සමාගම විසින් වගාකරන ලද අතුරු බෝග වගාවන් පරිණත නොවූ වගාවේ සිට පරිණත වූ වගාව දක්වා මාරු කිරීමට අදාළ කාල පරාසයන් සමාගමේ අභ්‍යන්තර සංදේශයක් (Internal memorandum) මගින් ප්‍රකාශයට පත්කර තිබුණද, වටිනාකම රු.8,159,210 ක් වූ වගාවන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පරිනත විය යුතු කාලය, ඉක්ම වී පැවතියද එම වගාවන් පරිනත වගාවන් ලෙස හඳුනාගෙන නොතිබුණි.
- (ඈ) කටුගම්පොල වතුයායේ පිහිටි මයිටා විද්‍යාගාරයේ විලෝපික මයිටාවන් අඩංගු පැකට් (packet) 2,509 ක් 2017 මාර්තු 09 දිනට මයිටාරෝග මර්ධනය සඳහා භාවිතා කර පැවතුන අතර මේවා කුමන දිනයක, කුමන කාණ්ඩයකට අයත් පැකට්ටුද යන්න තහවුරුකර ගැනීමට අදාළ තොරතුරු, අදාළ එම පැකට්ටු වල සටහන්කර නොතිබීම හේතුවෙන් මයිටා පැකට් තොගය භාවිතයට ගත නොහැකි කල් ඉකුත් වූ ඒවාද යන්න විගණනයට අනාවරණය කරගත නොහැකි විය.
- (ඈ) සමාගමේ පොල් වගාවන් මයිටා උවදුරට ලක් ව තිබියදී, 2016 නොවැම්බර් 04 දිනෙන් පසුව කටුගම්පොල මයිටා විද්‍යාගාරය තුළ විලෝපික මයිටාවන් සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය නතරකර තිබුණි. වතුයායන් තුළ මයිටා උවදුර ක්‍රමයෙන් පැතිරී ඇති අවස්ථාවක මාස 4කට ආසන්න කාලයක් විලෝපික මයිටාවන් නිෂ්පාදනය නොකිරීම පිළිබඳව කළමනාකරණයේ අවධානය යොමු වී නොතිබුණි.

4.4 නිෂ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) 2008 වර්ෂයේ සිට ව්‍යස්ථාපිත නිශ්චයක් ලෙස පෞද්ගලික පාර්ශවයන්ට ලබාදීමට වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ අනුමැතිය ලැබී තිබූ කටුගම්පල වතුයායේ ලක්ෂ්මී වතු බෙදුමට අයත් අක්කර 40 ක් වූ භූමිය වර්ෂ ගණනාවක සිට කිසිදු ප්‍රයෝජනයක් ලබාගැනීමකින් තොරව පවත්වාගෙන ගොස් තිබුණි.

(ආ) කටුගම්පල වතුයායට අයත් කිතුලකැලේ බෙදුමේ මායිමේ පිහිටා තිබූ කළුගලක් සමාගමේ අවසරයක් නොමැතිව දීර්ඝ කාලයක සිට බාහිර පාර්ශවයක් විසින් ඉවත් කරමින් සිටින අතර වතුයායට අයත් භූමියේදී අදාළ කළුගල කැඩීම මගින් වතු මායිමට සිදුවන හානියට එරෙහිව නීත්‍යානුකූල පියවර ගැනීමට හෝ වතු භූමිය භාවිතාකිරීමට අදාළව බදු මුදලක් අයකිරීමට සමාගම කටයුතු කර නොතිබුණි.

4.5 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගමේ අනුමත හා තත්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පිළිවෙලින් 252 ක් හා 228 ක් විය. ඒ අනුව සමාගමේ වතු මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා සෘජුව දායක වන ස්ථානභාර නිලධාරී තනතුරු 14 ක් ඇතුළුව තෘතීය මට්ටමේ තනතුරු 26 ක්ද ද්විතීය මට්ටමේ තනතුරු 03 ක්ද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට පුරප්පාඩුව පැවති අතර ප්‍රාථමික මට්ටමේ තනතුරු 05 ක අතිරික්තයක්ද පැවතුණි.

5. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු සමාගමේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට වරින් වර යොමුකරන ලදී. පහත සඳහන් පද්ධති හා පාලන ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමුකළ යුතුය.

පද්ධති හා පාලන ක්ෂේත්‍ර -----	නිරීක්ෂණ -----
(අ) ස්ථාවර වත්කම් කළමනාකරණය	විවිධ අරමුණු වෙනුවෙන් සමාගමේ ඉඩම් නිදහස් කිරීම අඛණ්ඩව සිදු වී තිබීම.
(ආ) අයවැය ලේඛනමය පාලනය	අයවැය මගින් ඉලක්ක ස්ථාපිත කර තිබුණද ඒවා සපුරාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය දුර්වල මට්ටමක පැවතීම.
(ඇ) ණයගැති හා ණයහිමි පාලනය	දිගුකාලීන ණය ශේෂ නිරවුල් කිරීමට හෝ අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබීම.
(ඈ) කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය	කම්කරුවන් විශාල ප්‍රමාණයක් අවුරුදු 50ට වැඩි වීම හේතුවෙන් අනාගතයේදී කම්කරුවන් බඳවා ගැනීමේ අවධානමක් පැවතීම.
(ඉ) වැවිලි කළමනාකරණය	පොල් ගසකින් ලැබෙන අස්වැන්න අඩුවීම, නැවත පොල් වගාකිරීමේ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක නොවීම, විද්‍යාත්මක පදනමකින් පොල් පොහොර නොයෙදීම සහ අතුරු හෝග පැල විනාශ වී යෑම.